

## A TANTÁRGY ADATLAPJA

### 1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Római Katolikus Didaktikai Teológia
1.4 Szakterület	Római katolikus teológia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Római katolikus didaktikus teológia

### 2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		<b>Bevezetés a keresztény etikába</b>					
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			<b>Holló László</b>				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			Holló László				
2.4 Tanulmányi év	2019–2020	2.5 Félév	2	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Kötelező - alap

### 3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					10
Más tevékenységek: .....					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	80				
3.8 A félév össz-óraszama	136				
3.9 Kreditszám	5				

### 4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> <li>nincs</li> </ul>
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> <li>Szakmai motiváció és elkötelezettség</li> </ul>

### 5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> <li>Videoprojektossal felszerelt terem</li> </ul>
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> <li>Videoprojektossal felszerelt terem; internet hozzáférés; könyvtár</li> </ul>

## 6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

<b>Szakmai kompetenciák</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Krisztus örömhíre és személye által támasztott erkölcsi igény figyelembevételével megismerni az erkölcsi cselekvés filozófiai-antropológiai és etikai alapfogalmait, motivációit (biológiai-pszichológiai-, valamint társadalmi motivációk), az erkölcsi normákat, az ember szabadságának és felelősségének kérdését a törvények és lelkiismeret, valamint az erények, bűnök és megtérés összefüggésében.</li> </ul>
<b>Transzverzális kompetenciák</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Képesség a keresztény erkölcsi tapasztalat sajátosságainak, az elhatározás lépéseinek, valamint a végrehajtás értékelő kritériumainak vizsgálatára a keresztény hagyomány és egyházi tanítás fényében.</li> <li>Képesség a tudatos értékválasztásra és az egyetemes emberi és nemzeti értékek, az erkölcsi normák tisztelete.</li> <li>Képesség az általános erkölcsoteológiai ismeretek plébániai, valamint az iskolai és felnőtt hitoktatásban való felhasználására.</li> </ul>

## 7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> <li>A keresztény erkölcsstan történeti kialakulása és meghatározása mellett a kinyilatkoztatásból és a természettörvényből megalapozott, a szenthagyomány és a Tanítóhivatal által értelmezett keresztény életcél megismerése.</li> </ul>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> <li>A keresztény élethivatás forrásainak megismerése és használatuk lehetőségeinek körvonalazása személyes életünk számára.</li> </ul>

## 8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
I. <i>Bevezetés, Nemkeresztény etika-modellek, Bibliai etika.</i>	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 15–29; Nyíri 10–19; Pinckaers 109–178; Rotter, Krisztusi cselekvés, 7–26; Rotter, Person und Ethik, 79–86; Boda, 9–45; Weber, 30–84; Kövér, 13–33)
II. <i>A természettörvény</i>	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 30–40; Pinckaers 333–361; Weber, 100–127, Häring, 239–250)
III. <i>A keresztény erkölcsstan története</i>	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 40–65; Pinckaers 201–332; Häring 27–62; Weber, 100–127; Nyíri, 86–97)
IV. <i>Antropológiai és etikai alapfogalmak I.</i>	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 67–89; Rotter, Person und Ethik, 27–49; Boda, 59–71; Weber, 30–84; Häring, 86–120; Böckle, 18–34; Kövér, 34–68)
V. <i>Antropológiai és etikai alapfogalmak II.</i>	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 89–97; Rotter, Person und Ethik, 27–49; Boda, 59–71; Weber, 30–84; Häring, 86–120; Böckle, 18–34)
VI. <i>Az emberi cselekvés motivációi: biológiai-pszichológiai motivációk</i>	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 99–121; Weber, 30–84)
VII. <i>Az emberi cselekvés motivációi: társadalmi motivációk</i>	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 121–140; Weber, 30–84)
VIII. <i>Az erkölcsiség objektív megismerési normája: az erkölcsi törvény</i>	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 140–160; Nyíri 29–34; Boda, 93–117; Weber, 30–84; Häring, 229–284; Rotter, Person und Ethik, 133–144; Böckle, 48–63)

IX. Az erkölcsiség szubjektív megismerési normája: a lelkiismeret I.	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 161–188; Nyíri 39–61; Rotter, Krisztusi cselekvés, 45–52; Boda, 118–152; Weber, 30–84; Häring, 154–203; Rotter, Person und Ethik, 115–131; Böckle, 63–73)
X. Az erkölcsiség szubjektív megismerési normája: a lelkiismeret II.	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 188–210; Nyíri 39–61; Rotter, Krisztusi cselekvés, 45–52; Boda, 118–152; Weber, 30–84; Häring, 154–203; Rotter, Person und Ethik, 115–131; Böckle, 63–73)
XI. Az erkölcsi igényre adott negatív válasz: a bűn	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 211–238; Rotter, Krisztusi cselekvés, 58–64; Boda, 168–188; Weber, 30–84; Häring, 332–377; Böckle, 74–95)
XII. A megtérés	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 239–256; Weber, 30–84; Häring, 379–471)
XIII. Az erkölcsi igényre adott pozitív válasz: erények	Interaktív előadás	(Könyvészet: Holló, 256–271; Nyíri 71–85; Boda, 153–167; Weber, 30–84; Häring, 472–483)
XIV. Összefoglalás	Interaktív előadás	

### Könyvészet

Egyetemi jegyzet:

- **HOLLÓ L.: Isten csodálatos üdvösségedagógiája. Alapvető erkölcssteológia, Kolozsvár 2007.**
- \*\*\* Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Budapest 1997.
- II. JÁNOS PÁL pápa apostoli buzdítása, *Kiengesztelődés és bűnbánat a mai egyház küldetésében*, Budapest 1985.
- II. JÁNOS PÁL pápa *Veritatis splendor* kezdetű enciklikája, Budapest én.
- BODA L.: *A keresztény erkölcs alapkérdései*. Budapest 1993.
- HÄRING, B.: *Krisztus Törvénye I.* Pannonhalma-Róma 1997.
- HOLLÓ L.: *Helyzet és törvény. A konzervatív és progresszív magatartásforma a természettörvény és a szituációs etika tükrében*. In: *Keresztény Szó*, IX. évf. 1998, 6. sz. 27-32.
- HOLLÓ L.: *Bűnértelmezés a katolikus teológiában. Újraértelmezési kísérlet*. In: Tempfli I.– Vencser., *Új ég és új föld*, Budapest 2004, 377–387.
- ROTTER, H.: *Allgemeine Moraltheologie*, Innsbruck 1994.
- ROTTER, H.: *Person und Ethik. Zur Grundlegung der Moraltheologie*, Innsbruck 1994.
- WEBER, H.: *Általános erkölcssteológia*, Budapest 2001.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető. Témák, könyvészet, követelmények bemutatása.	A szemináriumi tevékenység megbeszélése	
2. Krisztus az igazi világosság és az erkölcsi kérdés válasza. Az Egyház és néhány mai erkölcssteológiai nézet megítélése	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
3. Veszélyben egy civilizáció: hová lett az erény?	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
4. Erények. Boldogmondások a hét főbűn ellenében	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
5. Sarkalatos erény: Az okosság	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
6. Sarkalatos erény: Az igazságosság	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
7. Sarkalatos erény: A mértékletesség	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet

8. Sarkalatos erény: A bátorság	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
9. Valláserkölcsei életünk útjai: keresztény alázatosság	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
10. Valláserkölcsei életünk útjai: keresztény aszkézis	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
11. Az erkölcsi cselekvés alapja: keresztény szabadság	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
12. Gyón(j)unk-e még a 21. században is? I.	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
13. Gyón(j)unk-e még a 21. században is? II.	Tematika interaktív bemutatása	Vö. Könyvészet
14. Összefoglalás	A szeminárium kiértékelése	

## Könyvészet

### 2. Veritatis splendor - Krisztus az igazi világosság

II. JÁNOS PÁL pápa *Veritatis splendor* kezdetű enciklikája, Budapest é.n. In: <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=82#VS35> (Letöltve: 2019. február 25)

PASKAI László: A Veritatis splendor lelkipásztori feladatai (I. rész). In: Vigilia 60. évf. 8. sz. (1995. augusztus), 570-576. In: [https://vigilia.hu/node/Vigilia\\_1995\\_08\\_facsimile.pdf](https://vigilia.hu/node/Vigilia_1995_08_facsimile.pdf)

PASKAI László, Veritatis splendor lelkipásztori feladatai (II. rész). In: Vigilia 60. évf. 9. sz. (1995. szeptember), 676–682. In: [https://vigilia.hu/node/Vigilia\\_1995\\_09\\_facsimile.pdf](https://vigilia.hu/node/Vigilia_1995_09_facsimile.pdf)

VERES András, Istenhit és erkölcs a Veritatis splendor tükrében. In: Távlatok/23-24, 1995, 333–342. In: <http://www.tavlatok.hu/38elottiek/tavlatok23-24.htm>

### 3. Veszélyben egy civilizáció: hová lett az erény?

KREEFT Peter, *Vissza az erényhez*, Magyarország 2014, 21–120; Pinckaers SERVAIS O.P., *Séta az erények kertjében*, Budapest 2015; COMTE-SPONVILLE, André, *Kis könyv a nagy erényekről*, Budapest 1998.

### 4. Erények. Boldogmondások a hét főbűn ellenében

KREEFT Peter, *Vissza az erényhez*, Magyarország 2014, 121–315; Pinckaers SERVAIS O.P., *Séta az erények kertjében*, Budapest 2015; COMTE-SPONVILLE, André, *Kis könyv a nagy erényekről*, Budapest 1998.

### 5. Sarkalatos erény: Az okosság

### 6. Sarkalatos erény: Az igazságosság

### 7. Sarkalatos erény: A mértékletesség

### 8. Sarkalatos erény: A bátorság

\*\*\* *A katolikus egyház katekizmusa*. Budapest 1994.

PIEPER Josef, *A négy sarkalatos erény*, Budapest 1996;

COMTE-SPONVILLE, André, *Kis könyv a nagy erényekről*, Budapest 1998;

MARTINI, Carlo M., *Az erények*, Budapest 1998.

HÁRING, B., *Krisztus Törvénye III. Részletes erkölcssteológia*. Róma–Budapest–Pannonhalma 2015.

### 9. Valláserkölcsei életünk útjai: keresztény alázatosság

HÁRING, B., *Krisztus Törvénye III. Részletes erkölcssteológia*. Róma–Budapest–Pannonhalma 2015.

PECCI Joachim, *Az alázatosság gyakorlása*. In: [http://www.ppek.hu/konyvek/Pecci\\_Joachim\\_bibornok\\_Az\\_alazatosag\\_gyakorlása\\_1.pdf](http://www.ppek.hu/konyvek/Pecci_Joachim_bibornok_Az_alazatosag_gyakorlása_1.pdf); *Szent Benedek Regulája 7. fejezete*. In: [https://bences.hu/data/files/regula\\_magyar.pdf](https://bences.hu/data/files/regula_magyar.pdf)

KOVÁCS Gábor: *Alapbeállítottságunk megújulása: az alázat*. In: <http://www.hagiosz.net/?q=node/484>

BOROS László: *A köztünk élő Isten* (2. fejezet: Az alázat), Eisenstadt é.n. In: [http://www.szepe.hu/irodalom/vallas/boros/koztunk/koztunk\\_03.html](http://www.szepe.hu/irodalom/vallas/boros/koztunk/koztunk_03.html)

BÁCSKAI Károly: *Az alázat mint bibliai paradigma*. In: *Teológia* 2009/1–2 • XLIII (2009) 1–10. <http://szit.katolikus.hu/feltoltes/Bacsikai.pdf>

### 10. Valláserkölcsei életünk útjai: keresztény aszkézis

BENYIK György: *Vajon testellenes-e a kereszténység?* In: <https://keresztenszo.verbumkiado.ro/archivum/2014/augusztus/tartalom.html>

VANYÓ László „Legyetek tökéletesek...” *Tanulmányok a keresztény aszkézis történetéhez a szerzetesség kialakulásáig*, Budapest é.n.

TAMÁSI Zsolt, *Igába hajtani a vágyat. Népek és kultúrák aszkézise*, in: *Keresztény Szó*, XI (4), 2000, 4-8; <https://keresztenszo.verbumkiado.ro/archivum/old/index.html>

CSELÉNYI István Gábor: *A test leértékelése és rehabilitálása*, in: *Keresztény Szó*, XXV (12), 2016, <https://keresztenszo.verbumkiado.ro/archivum/2016/december/1.html>

KIRÁLY Ignác: *Aszkézis*. In: [http://www.szepe.hu/irodalom/keadvenc/kc\\_129.html](http://www.szepe.hu/irodalom/keadvenc/kc_129.html)

#### 11. Az erkölcsi cselekvés alapja: keresztény szabadság

SOMFAI Béla: *Szabadság a zsidó-keresztény erkölcshagyományban*. In: <http://www.magypaxromana.hu/tevekenysege/eloadasok/kmem2004/somfaib.htm>

FILA Béla: *Az emberi szabadság teológiai értelmezésének néhány szempontja*. In: *Vigilia* 2006/5, 322–331. In: [https://vigilia.hu/node/Vigilia\\_2006\\_05\\_facsimile.pdf](https://vigilia.hu/node/Vigilia_2006_05_facsimile.pdf)

Czakó István: *A választás választása. Soren Kierkegaard szabadságértelmezésének alapvonalai*. In: *Vigilia* 2006/5, 331–342. In: [https://vigilia.hu/node/Vigilia\\_2006\\_05\\_facsimile.pdf](https://vigilia.hu/node/Vigilia_2006_05_facsimile.pdf)

TÜCK, Jan-Heiner: *A szabadság szédítő mélysége. Az Isten és ember közötti dráma - kísérlet öt felvonásban* (Görföl Tibor fordítása). In: *Vigilia* 2006/5, 342–350. In: [https://vigilia.hu/node/Vigilia\\_2006\\_05\\_facsimile.pdf](https://vigilia.hu/node/Vigilia_2006_05_facsimile.pdf)

TRINGER László: *A szabadság mentális korlátjai* In: *Vigilia* 2006/5, 350–360. In: [https://vigilia.hu/node/Vigilia\\_2006\\_05\\_facsimile.pdf](https://vigilia.hu/node/Vigilia_2006_05_facsimile.pdf)

#### 12. Gyón(j)unk-e még a 21. században is?

#### 13. Gyón(j)unk-e még a 21. században is?

II. JÁNOS PÁL pápa, *Reconciliatio et poenitentia, apostoli buzdítása a kiengesztelődésről és bűnbánatról a mai Egyház küldetésében*, Budapest, 1985, lásd in: <<http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=98>>;

HOLLÓ László, *Gyón(j)unk-e még a 21. században is? A kiengesztelődés szentsége a nyugat- és keleteurópai lelkipásztori gyakorlat feszültségében*, in: *Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Catholica Latina*, XLVIII(1), 2003, 73-86, In: [http://rocauto.ubbcluj.ro/studia/st\\_Hollo\\_2003.pdf](http://rocauto.ubbcluj.ro/studia/st_Hollo_2003.pdf); vagy: [https://www.szepe.hu/irodalom/keadvenc/kc\\_055.html](https://www.szepe.hu/irodalom/keadvenc/kc_055.html)

Nemeshegyi Péter SJ., *Bűn, büntudat, bűnbánat. A bűn problémája a 21. században*. In: *Vigilia*, 67. évfolyam 2002. március, in: [https://vigilia.hu/node/Vigilia\\_2002\\_03\\_facsimile.pdf](https://vigilia.hu/node/Vigilia_2002_03_facsimile.pdf)

HORVÁTH-SZABÓ Katalin, *Bűntudat – bűnbánat*, in: *Vigilia*, 67. évfolyam 2002. március, lásd in: <[https://vigilia.hu/node/Vigilia\\_2002\\_03\\_facsimile.pdf](https://vigilia.hu/node/Vigilia_2002_03_facsimile.pdf)>;

JAKABHÁZI Béla-Botond: *A büntudat, mint egyetemes emberi érzés*. In: *Keresztény Magvető* 112. évf. (2006.) 4. sz. Fellelhető: [http://epa.oszk.hu/02100/02190/00208/pdf/KM\\_2006\\_04\\_404.pdf](http://epa.oszk.hu/02100/02190/00208/pdf/KM_2006_04_404.pdf);

Vonatkozó Tanítóhivatali megnyilatkozások gyűjteménye in: *Halálos és bocsánatos bűnök*. In: <<http://www.depositum.hu/halalosbun.html>>;

### 9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A plébániai, valamint az iskolai és felnőtt hitoktatásban az erkölcsteológiai tanításához szükséges megfelelő alapismeretek, illetve megfelelő elvárható kritikai készség kialakítása törekszünk.

### 10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az elsajátítandó anyag ismerete	Félévközi zárthelyi dolgozat	20 %
		Félévi szóbeli vizsga	20 %
	Interaktív jelenlét	Számontartás	20 %
10.5 Szeminárium / Labor	Egy a megadott témák közül szabadon választott téma – interaktivitásra törekvő – PPT vázlattal vetített bemutatása.	A megtartott referátum kiértékelése	20 %
	Interaktív jelenlét	Számontartás	20 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az általános erkölcteológiai alapfogalmak ismerete.</li> <li>• Egy választott szemináriumi téma kidolgozása és bemutatása.</li> <li>• Az értékelési kritériumokban felsoroltakból minimális 45 % megszerzése.</li> </ul>
10.7 A parciális vizsga (félévközi zárthelyi dolgozat) formája
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A parciális vizsgát a 10. héten tartjuk. A parciális vizsga keretében minden hallgató egy és azonos kilenc tételpontból álló vizsgalap írásbeli kidolgozásával vizsgázik. Tételsor nincs, az anyag első részéből kilenc kérdésre kell válaszolni.</li> </ul>
10.8 A félévi vizsga formája
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A félévi vizsga szóbeli formában történik. Minden félévi vizsgára jelentkező hallgató a megadott tizenöt tételtől kettőt húz, és szabad választás alapján a két tétel egyikének lényegre törő bemutatásával vizsgázik. A vizsga, a másik húzott tétel, ill. szükség esetén az anyag többi részéből további kérdések megválaszolásával válik teljessé. A félévi vizsgára a tételsort a parciális vizsgát követő héten adom meg.</li> </ul>
10.9 A pótvizsgával kapcsolatos elvárások
A pótvizsga a pótszesszióban a megadott dátumon mind a parciális, mind pedig a félévi vizsga anyagából lehető, az elvárások változatlanok a 10.7 és 10.8 pontokban közöltekhez képest.
10.10 A szemináriummal kapcsolatos elvárások
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A szeminárium a vezető tanár által javasolt témák egyikének a szeminárium keretében történő önálló, PPT bemutatóval kísért interaktív bemutatásának értékeléséből áll.</li> <li>• A szemináriumon a jelenlét nem kötelező. Hiányzás esetén az egyes szemináriumi témák pótlására a szemináriumvezetővel egyeztetve az illető szemináriumi témának a bibliográfia alapján, két A4-es terjedelmű oldalon Times New Roman 12-es betűvel, másfeles sorközzel történő vázlatos kidolgozásával és a bibliográfia külön oldalon való jelzésével van lehetőség. A vázlatok általi pótlás határideje az illető szemináriumi téma bemutatását követő hét vége, azaz péntek du. 16.00 óra.</li> <li>• A szeminárium bemutatása szükség esetén kiváltható – amennyiben a hallgató a szemináriumvezetővel a félév második hetének végéig egyeztet – egy, a metodológiai szabályok figyelembevételével elkészített legalább 10 oldalas szemináriumi dolgozattal. Ebben az esetben a dolgozat leadási határideje a szesszió kezdetét megelőző nap.</li> </ul>

Kitöltés dátuma

2019. április 27

Előadás felelőse

Dr. Holló László

Szeminárium felelőse

Dr. Holló László

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2019. április 27

Intézetigazgató

Dr. Zamfir Korinna